

Rolnummer 6445
Arrest nr. 31/2017 van 23 februari 2017

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag betreffende artikel 2 van de wet van 26 juni 1963 tot instelling van een Orde van architecten, gesteld door het Hof van Beroep te Brussel.

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters E. De Groot en J. Spreutels, en de rechters J.-P. Snappe, T. Merckx-Van Goey, P. Nihoul, T. Giet en R. Leysen, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van voorzitter E. De Groot,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. *Onderwerp van de prejudiciële vraag en rechtspleging*

Bij arrest van 30 mei 2016 in zake de Orde van architecten tegen de nv « DBFM Scholen van Morgen », waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 8 juni 2016, heeft het Hof van Beroep te Brussel de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 2 van de wet van 26 juni 1963 tot instelling van de Orde van architecten de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in die zin geïnterpreteerd dat deze bepaling niet aan de Orde van architecten de bevoegdheid geeft in rechte op te treden tegen elke inbreuk op de wetten en reglementen tot bescherming van de titel en van het beroep van architect, noch als burgerlijke partij voor de strafrechter, al dan niet na rechtstreekse dagvaarding, noch als eiser voor de burgerlijke rechter, hetzij om herstel van schade te verkrijgen, hetzij om maatregelen te vorderen tot het voorkomen van een inbreuk op de wetten en reglementen tot bescherming van de titel en van het beroep van architect, hoewel een beroepsvereniging vergoeding kan vorderen van de schade die voortvloeit uit de aantasting van de belangen tot bescherming waarvan zij is opgericht en in rechte kan optreden ter bescherming van de persoonlijke rechten waarop haar leden als deelgenoten aanspraak kunnen maken zodat zij ook voor de burgerlijke rechter als eiser maatregelen kan vorderen ter voorkoming van de aantasting van een beroepsbelang ? ».

Memories en memories van antwoord zijn ingediend door :

- de Orde van architecten, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. C. Lenders en Mr. C. Meynendonckx, advocaten bij de balie te Antwerpen;

- de nv « DBFM Scholen van Morgen », bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. P. Puelinckx, Mr. S. Loosveld en Mr. L. Swartenbroux, advocaten bij de balie te Brussel.

Bij beschikking van 21 december 2016 heeft het Hof, na de rechters-verslaggevers R. Leysen en T. Giet te hebben gehoord, beslist dat de zaak in staat van wijzen is, dat geen terechtzitting zal worden gehouden, tenzij een partij binnen zeven dagen na ontvangst van de kennisgeving van die beschikking een verzoek heeft ingediend om te worden gehoord, en dat, behoudens zulk een verzoek, de debatten zullen worden gesloten op 18 januari 2017 en de zaak in beraad zal worden genomen.

Aangezien geen enkel verzoek tot terechtzitting werd ingediend, is de zaak op 18 januari 2017 in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. *De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschil*

De nv « DBFM Scholen van Morgen » sluit, als opdrachtgever voor de bouw van een tweehonderdtal schoolgebouwen, overeenkomsten met architecten en aannemers. Zij maakt daarbij gebruik van modelovereenkomsten. De Orde van architecten is van oordeel dat die modelovereenkomsten afbreuk doen aan de wet van 20 februari 1939 op de bescherming van de titel en van het beroep van de architect.

Op 13 juli 2012 heeft de Orde van architecten de nv «DBFM Scholen van Morgen» gedagvaard voor de Nederlandstalige Rechtbank van eerste aanleg te Brussel. De Orde vordert dat aan de gedaagde een verbod zou worden opgelegd om welbepaalde artikelen uit de modelovereenkomsten af te dwingen en/of toe te passen, op straffe van een dwangsom. Bij vonnis van 25 juli 2014 heeft de Rechtbank van eerste aanleg de vordering toelaatbaar verklaard. Volgens de Rechtbank geeft artikel 2 van de wet van 26 juni 1963 tot instelling van een Orde van architecten aan de Orde procesbevoegdheid, hoedanigheid en belang om in rechte op te treden voor de rechtscolleges ter bestraffing van vermeende inbreuken op de wetten en de reglementen tot bescherming van de titel en van het beroep van architect. Vervolgens heeft de Rechtbank de vordering deels gegrond verklaard.

Zowel de Orde van architecten als de nv «DBFM Scholen van Morgen» hebben tegen dat vonnis hoger beroep ingesteld bij het verwijzende rechtscollege. Wat betreft het belang van de Orde van architecten om de rechtsvordering in te stellen, stelt het verwijzende rechtscollege dat een rechtspersoon enkel kan optreden ter behartiging van andere belangen dan het eigen belang indien de wet dat bepaalt. Vermits de Orde van architecten geen beroepsvereniging is in de zin van de wet van 31 maart 1898 op de beroepsverenigingen zijn de bepalingen die aan de beroepsverenigingen vorderingsbevoegdheid verlenen ter bescherming van de belangen waarvoor zij zijn opgericht, niet van toepassing. Het verwijzende rechtscollege leidt uit een arrest van 19 mei 1987 van het Hof van Cassatie af dat artikel 2 van de wet van 26 juni 1963 tot instelling van een Orde van architecten evenmin vorderingsbevoegdheid voor de hoven en de rechtbanken toekent aan de Orde van architecten. Volgens het verwijzende rechtscollege rijst de vraag of artikel 2 van de wet van 26 juni 1963 in die interpretatie in overeenstemming is met het grondwettelijk gewaarborgde gelijkheidsbeginsel, in zoverre de Orde van architecten, die nochtans door de wetgever als publiekrechtelijke rechtspersoon werd opgericht ter bescherming van de titel en van het beroep van architect, niet over dezelfde vorderingsbevoegdheid beschikt als een beroepsvereniging, die wel in rechte kan optreden voor de bescherming van de beroepsbelangen. Het beslist bijgevolg de bovenvermelde prejudiciële vraag te stellen.

III. *In rechte*

- A -

A.1.1. De Orde van architecten stelt dat de in het geding zijnde bepaling, in de door het verwijzende rechtscollege voorgelegde interpretatie, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt.

A.1.2. Volgens de Orde van architecten zijn de Orde en de beroepsverenigingen vergelijkbaar.

De Orde van architecten heeft tot doel de titel en het beroep van architect te beschermen. Dat doel blijkt zowel uit de parlementaire voorbereiding van de wet van 26 juni 1963 tot instelling van een Orde van architecten, als uit de artikelen 2 en 19 daarvan. De Orde dient niet enkel op te treden tegen inbreuken op de titel en het beroep van architect die worden gepleegd door architecten, doch ook tegen inbreuken gepleegd door derden. De laatstgenoemde taak blijkt uit artikel 2 van de wet van 26 juni 1963 en de parlementaire voorbereiding daarvan, waarin wordt verduidelijkt dat de Orde ten aanzien van derden weliswaar niet zelf bestraffend kan optreden, doch wel een beroep kan doen op de rechterlijk macht.

Ook de beroepsverenigingen zoals bedoeld in de wet van 31 maart 1898 op de beroepsverenigingen hebben tot taak de beroepsbelangen van hun leden te beschermen, hetgeen volgt uit artikel 2, eerste lid, van de voormelde wet.

Beide rechtspersonen zijn bijgevolg vergelijkbaar, nu zij beiden als doel hebben een beroep te beschermen en zij beiden krachtens hun doel dienen op te treden tegen inbreuken die gepleegd worden tegen de titel en de voorschriften betreffende de uitoefening van dat beroep. Mogelijke verschillen tussen de Orde van architecten en een beroepsvereniging, wat bijvoorbeeld hun publiekrechtelijk dan wel privaatrechtelijk karakter betreft, zijn irrelevant ten aanzien van de gestelde prejudiciële vraag.

A.1.3. Volgens de Orde van architecten bestaat er geen reden waarom de Orde niet en de beroepsverenigingen wel in rechte kunnen optreden ter bescherming van het beroep van hun leden. De bestaansredenen van het vorderingsrecht van de beroepsverenigingen is enkel gelegen in het feit dat de wet hun die

bevoegdheid toekent. De mogelijkheid om in rechte op te treden is daarbij enkel afhankelijk van de aangenomen rechtsvorm. Noch de wet, noch de rechtsvorm zouden het verschil in behandeling kunnen verantwoorden.

Zelfs al zou er een doel voorhanden zijn, dan nog zou niet kunnen worden verantwoord waarom de onmogelijkheid voor de Orde van architecten om ter bescherming van het beroepsbelang in rechte op te treden, de gepaste maatregel zou zijn om dat doel te bereiken. Het is in elke omstandigheid onevenredig om, enerzijds, de Orde, waarbij alle architecten aangesloten zijn, het recht te ontzeggen in rechte op te treden ter bescherming van het beroep van hun leden en, anderzijds, beroepsverenigingen, die bestaan uit een kleiner aantal leden, wel een dergelijk vorderingsrecht toe te kennen.

A.1.4. De Orde van architecten verwijst ter zake nog naar het arrest nr. 133/2013 van 10 oktober 2013 van het Hof. Uit dat arrest zou blijken dat de rechtsvorm van de rechtspersoon geen verantwoording kan bieden voor een verschil in behandeling, doch enkel het doel van de rechtspersoon relevant is. Voorts oordeelde het Hof dat de ontstentenis van een wetsbepaling waarin wordt gepreciseerd onder welke voorwaarden een vorderingsrecht kan worden toegekend aan de rechtspersonen die een vordering wensen in te stellen die overeenstemt met hun statutair doel en die de bescherming van fundamentele vrijheden beoogt, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt.

In het onderhavige geval is de discriminatie van de Orde, die niet over een vorderingsrecht zou beschikken, niet het gevolg van het ontbreken van een wetsbepaling die de voorwaarden van dat vorderingsrecht preciseert, doch wel van de interpretatie die het verwijzende rechtscollege aan de in het geding zijnde bepaling geeft.

A.1.5. De Orde van architecten besluit dat de door het verwijzende rechtscollege voorgelegde interpretatie van de in het geding zijnde bepaling de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt, zodat de prejudiciële vraag bevestigend moet worden beantwoord.

Het antwoord op de prejudiciële vraag kan volgens de Orde worden beperkt op grond van de vordering van de Orde in de bodemprocedure, die strekt tot het opleggen van een verbod om welbepaalde met de openbare orde strijdige bepalingen toe te passen. Vermits de Orde geen schadevergoeding vordert in de bodemprocedure, noch optreedt als burgerlijke partij voor de strafrechter, behoeft de prejudiciële vraag voor het overige geen antwoord.

A.2.1. De nv « DBFM Scholen van Morgen » wijst voorafgaandelijk op de algemene regels in verband met het belang als ontvankelijkheidsvereiste van een vordering, die zijn neergelegd in artikel 17 van het Gerechtelijk Wetboek. De daarin vervatte vereiste van een eigen belang geldt ook voor rechtspersonen en beroepsverenigingen, zodat zij in beginsel geen belang hebben om in rechte op te treden voor de individuele belangen van hun leden. Uit de rechtspraak van het Hof van Cassatie zou blijken dat slechts twee uitzonderingen op die algemene regels worden aanvaard: ten eerste, als het een beroepsvereniging betreft die is opgericht volgens de wet van 31 maart 1898 op de beroepsverenigingen, die in artikel 10 van die wet een rechtsgrond vindt om in rechte op te treden ter behartiging van andere belangen dan louter haar persoonlijk belang, en ten tweede, als het optreden van de vereniging wordt toegelaten door een uitdrukkelijke wettelijke bepaling die overeenstemt met artikel 10 van de wet van 31 maart 1898.

A.2.2. De nv « DBFM Scholen van Morgen » betwist niet dat er sprake is van een verschil in behandeling tussen de beroepsverenigingen die zijn opgericht overeenkomstig de wet van 31 maart 1898 en de Orde van architecten: terwijl de eerste categorie in rechte kan optreden ter verdediging van de individuele rechten waarop haar leden als deelgenoten aanspraak kunnen maken en ter bescherming van de belangen waarvoor zij is opgericht, beschikt de tweede categorie niet over een dergelijke vorderingsbevoegdheid.

Volgens de nv « DBFM Scholen van Morgen » bestaan er evenwel pertinente verschillen tussen beide categorieën, waardoor zij niet voldoende vergelijkbaar zijn. De Orde van architecten werd bij de wet van 26 juni 1963 opgericht als een publiekrechtelijk orgaan, wiens taak in wezen erin bestaat het beroep te organiseren en de deontologische regels, de discretie en de waardigheid te doen naleven door diegenen die onder het toepassingsgebied van de wet ressorteren. De Orde is een administratieve overheid en geen vereniging in de zin van artikel 27 van de Grondwet. Dit zou in sterk contrast staan met de beroepsverenigingen die zijn opgericht overeenkomstig de wet van 31 maart 1898, zijnde privaatrechtelijke verenigingen die als enig doel het behartigen van de belangen van een bepaalde groep hebben. Het is bijgevolg inherent aan een beroepsvereniging dat zij het collectief belang van de betrokken groep nastreeft, terwijl de Orde van architecten niet met dat doel werd opgericht. Bij gebrek aan voldoende vergelijkbare rechtssituaties kan er volgens de nv « DBFM Scholen van Morgen » geen sprake zijn van een schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

A.2.3. In ondergeschikte orde voert de nv «DBFM Scholen van Morgen» aan dat het aangevoerde verschil in behandeling redelijk verantwoord is.

Artikel 2 van de wet van 26 juni 1963 tot instelling van een Orde van architecten zou een geoorloofd doel nastreven, namelijk tegemoetkomen aan de nood aan een orgaan dat het beroep kan organiseren en verantwoordelijk is voor de deontologie van haar leden.

Het geviseerde onderscheid zou berusten op een objectief criterium, namelijk de onderscheiden doelstelling en bevoegdheden van de beroepsverenigingen en de Orde van architecten.

De onbevoegdheid van de Orde om in rechte op te treden tegen eventuele inbreuken die door derden worden gepleegd op de titel en het beroep van architect, zouden pertinent zijn in het licht van de voormelde doelstelling. De Orde van architecten is immers opgericht als publiekrechtelijke overheid, bevoegd voor de organisatie van het beroep en voor de deontologie van de architecten. Om die bevoegdheden uit te oefenen, is het geenszins vereist dat de Orde beschikt over de bevoegdheid om procedures in te stellen met het oog op het doen naleven door derden van de wetten en de reglementen tot bescherming van de titel en het beroep van architect. Indien derden inbreuk plegen op de eer en de waardigheid van de titel van architect, is het optreden van het parket vereist om tot bestraffing te komen. Uit de parlementaire voorbereiding van de wet van 26 juni 1963 blijkt dat het begrip «aangifte» verwijst naar de aangifte bij het parket van inbreuken die strafrechtelijk worden bestraft.

Tot slot zou er een redelijk verband van evenredigheid bestaan tussen de in het geding zijnde bepaling en het nagestreefde doel. De in het geding zijnde bepaling wijkt immers niet af van de algemene regels van de artikelen 17 en 18 van het Gerechtelijk Wetboek. Voorts houdt de onbevoegdheid van de Orde om in rechte op te treden tegen inbreuken door derden op de wetten en reglementen ter bescherming van de titel en van het beroep van architect, geen beperking in van haar mogelijkheid om in rechte op te treden tegen handelingen die ingaan tegen haar eigen belang als Orde.

A.3.1. De Orde van architecten betwist de zienswijze van de nv «DBFM Scholen van Morgen» dat de Orde en de beroepsverenigingen niet vergelijkbaar zijn.

De Orde van architecten herhaalt dat het feit dat de Orde een publiekrechtelijke en de beroepsvereniging een privaatrechtelijke rechtspersoon is, irrelevant is voor de onderhavige prejudiciële vraag. Dat criterium is enkel relevant wanneer de vraag de wijze betreft waarop het beroep wordt beschermd ten aanzien van inbreuken op voorschriften gepleegd door de eigen leden. Te dezen betreft de vraag het verschil in behandeling in zoverre de Orde niet en de beroepsvereniging wel in rechte kan optreden ter bescherming van de titel van het beroep. Zoals ook bevestigd door het verwijzende rechtscollege, is het enige relevante criterium met betrekking tot de vergelijkbaarheid in dat geval dat beide rechtspersonen tot doel hebben de beroepsbelangen te beschermen.

Zowel de Raad van State als het Hof zouden reeds hebben geoordeeld dat de Orde een dergelijk doel nastreeft. Bijgevolg zouden de Orde en de beroepsverenigingen perfect vergelijkbaar zijn wat betreft het onderwerp van de prejudiciële vraag.

Tot slot zou het feit dat de Orde geen vereniging is in de zin van artikel 27 van de Grondwet irrelevant zijn in het kader van de onderhavige prejudiciële vraag en geen afbreuk doen aan de vergelijkbaarheid van de Orde met de beroepsverenigingen.

A.3.2. De Orde van architecten betwist ook de ondergeschikte stelling van de nv «DBFM Scholen van Morgen» dat, in zoverre beide categorieën vergelijkbaar zijn, het verschil in behandeling in ieder geval verantwoord is.

De nv «DBFM Scholen van Morgen» zou daarbij verkeerdelijk ervan uitgaan dat de Orde het beroep op afdoende wijze kan beschermen via het tuchtrecht, nu zij enkel tot doel zou hebben als een soort tuchtorgaan tegen de eigen leden op te treden op grond van het algemeen belang. De Orde benadrukt dat zij evenzeer optreedt in het belang van de architecten zelf tegen inbreuken door derden op de voorschriften van openbare orde inzake het beroep van architect. Het is onbetwistbaar dat de Orde de beroepsbelangen beter kan verdedigen wanneer zij ook in rechte kan optreden.

In zoverre de nv «DBFM Scholen van Morgen» verwijst naar het feit dat de Orde, anders dan de beroepsverenigingen, buiten de sfeer van overeenkomsten tussen particulieren blijft, betreft dit volgens de Orde enkel het feit dat de architecten op grond van de wet en niet op grond van een overeenkomst met de Orde aan sancties onderworpen zijn. Dit impliceert geenszins dat de Orde de architectenovereenkomst niet vermag na te kijken in het belang van het beroep. Op grond van artikel 29 van het reglement van de beroepspllichten mag de Orde de architectenovereenkomst opvragen.

De nv «DBFM Scholen van Morgen» zou evenmin kunnen worden gevolgd waar zij aanvoert dat uitzonderingen op de artikelen 17 en 18 van het Gerechtelijk Wetboek strikt moeten worden geïnterpreteerd. Te dezen zijn immers niet de artikelen 17 en 18 van het Gerechtelijk Wetboek in het geding, doch wel het verschil in behandeling tussen twee vergelijkbare rechtspersonen.

A.3.3. Tot slot betwist de Orde dat het begrip « aangifte » in de in het geding zijnde bepaling enkel betrekking heeft op het aangeven bij het parket van strafrechtelijk bestrafte inbreuken. Die interpretatie zou geenszins nuttig zijn, nu heel wat bepalingen van toepassing op het beroep van architect niet strafbaar doch wel van openbare orde zijn. De Orde verwijst ter zake naar vergelijkbare situaties waarin de wetgever reeds heeft laten blijken dat met « aangifte » niet alleen het aangeven bij het parket van strafrechtelijke inbreuken wordt bedoeld. Meer in het bijzonder verwijst zij naar artikel 7 van de kaderwet van 1 maart 1976 tot reglementering van de bescherming van de beroepstitel en van de uitoefening van de dienstverlenende intellectuele beroepen, dat werd gewijzigd bij de wet van 11 mei 2007 teneinde te verduidelijken dat de bevoegdheid die aan de nationale raad van de beroepsinstituten werd toegekend om inbreuken bij de gerechtelijke autoriteit aan te geven, geen afbreuk doet aan diens bevoegdheid om rechtsvorderingen in te stellen.

A.4. De nv «DBFM Scholen van Morgen» neemt in haar memorie van antwoord datgene over wat in haar memorie werd uiteengezet. Zij voegt daaraan toe dat de Orde van architecten in haar memorie het onderscheid tussen de Orde en de beroepsverenigingen lijkt te bevestigen, in zoverre zij meermaals benadrukt te zijn opgericht voor de bescherming van de titel en het beroep van architect. De door de Orde geciteerde rechtsbronnen stellen niet dat de Orde optreedt voor de belangen van de architecten zelf. Dit zou in schril contrast staan met de beroepsverenigingen, die blijkens de wet enkel kunnen optreden voor de belangen van hun leden en niet de bescherming van de titel van een beroep of de voorschriften van toepassing op het beroep tot doel hebben.

Voorts benadrukt de nv «DBFM Scholen van Morgen» dat het niet (uitsluitend) de rechtsvorm is die bepaalt of een rechtspersoon al dan niet in rechte kan optreden, doch wel de vraag of er een juridische grondslag voorhanden is die een afwijking van de algemene regels van de artikelen 17 en 18 van het Gerechtelijk Wetboek toestaat.

Wat betreft de verwijzing door de Orde van architecten naar het arrest nr. 133/2013 van het Hof, stelt de nv «DBFM Scholen van Morgen» dat de feiten in die zaak te onderscheiden zijn van die in de onderhavige zaak. In de eerstgenoemde zaak was de vergelijkbaarheid tussen de betrokken categorieën van verenigingen onmiskenbaar, nu beide de bescherming van fundamentele vrijheden behartigden. Daarentegen is de situatie van de Orde van architecten niet vergelijkbaar en minstens voldoende onderscheiden van die van de beroepsverenigingen, gelet op het wettelijke doel dat aan de Orde werd toegekend en dat duidelijk onderscheiden is van de doelstelling die de beroepsverenigingen nastreven. Bijgevolg zou niet nuttig naar het arrest nr. 133/2013 kunnen worden verwezen.

- B -

B.1.1. De prejudiciële vraag heeft betrekking op artikel 2 van de wet van 26 juni 1963 tot instelling van een Orde van architecten (hierna : de wet van 26 juni 1963), dat bepaalt :

« De Orde van architecten heeft tot taak de voorschriften van de plichtenleer voor het beroep van architect te bepalen en ze te doen naleven. Zij houdt toezicht op de eer, de

discretie en de waardigheid van de leden van de Orde in de uitoefening of naar aanleiding van de uitoefening van hun beroep. Zij doet aangifte bij de rechterlijke overheid van elke inbreuk op de wetten en reglementen tot bescherming van de titel en van het beroep van architect ».

B.1.2. De verwijzende rechter wenst van het Hof te vernemen of die bepaling de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt, in de interpretatie dat zij geen bevoegdheid toekent aan de Orde van architecten om, hetzij als burgerlijke partij voor de strafrechter, hetzij als eisende partij voor de burgerlijke rechter, in rechte op te treden tegen inbreuken op de wetten en reglementen tot bescherming van de titel en van het beroep van architect, terwijl een beroepsvereniging in de zin van de wet van 31 maart 1898 op de beroepsverenigingen, wel voor de gewone rechtscolleges in rechte kan optreden ter bescherming van de belangen waarvoor zij is opgericht.

B.2.1. Artikel 17 van het Gerechtelijk Wetboek vereist voor de ontvankelijkheid van een rechtsvordering voor de gewone rechtscolleges dat een « belang » om in rechte op te treden wordt aangetoond. Die vereiste van een belang geldt, als gemeen recht van de gerechtelijke procedure, zowel voor de natuurlijke personen als voor de rechtspersonen. Zij is het gevolg van de zorg om de *actio popularis* niet toe te laten.

B.2.2. Artikel 17 van het Gerechtelijk Wetboek geldt onverminderd de wetten die de wetgever zou aannemen om aan verenigingen of aan andere rechtspersonen een specifiek vorderingsrecht toe te kennen.

B.3.1. Een beroepsvereniging is, naar luid van artikel 2, eerste lid, van de wet van 31 maart 1898 op de beroepsverenigingen, een vereniging « uitsluitend gevormd voor de studie, de bescherming en de ontwikkeling van de beroepsbelangen van haar leden ».

B.3.2. Krachtens artikel 10, eerste lid, van de wet van 31 maart 1898 « mag [de vereniging] in rechte optreden, hetzij om te eisen, hetzij om te verweren, voor de verdediging van de persoonlijke rechten waarop haar leden aanspraak mogen maken als deelgenoten, onverminderd het recht voor die leden om rechtstreeks op te treden, zich bij het geding aan te sluiten of tussen te komen in de loop van het rechtsgeding ».

B.3.3. Uit de voormelde bepalingen blijkt de mogelijkheid voor een beroepsvereniging om in rechte op te treden ter verdediging van de beroepsbelangen van haar leden. Aldus

oordeelt het Hof van Cassatie dat « een beroepsvereniging die bij wet is erkend [...] ofwel door een burgerlijke rechtsvordering in te stellen ofwel door rechtstreekse dagvaarding vergoeding kan eisen van de schade die voortvloeit uit de aantasting van de belangen tot bescherming waarvan zij is opgericht, inzonderheid de beroepsbelangen van materiële of zedelijke aard; dat zij tevens in rechte kan optreden ter bescherming van de persoonlijke rechten waarop haar leden als deelgenoten aanspraak kunnen maken » (Cass., 10 februari 1988, *Arr. Cass.*, 1987-1988, nr. 355).

B.4.1. De Orde van architecten is een publiekrechtelijke beroepscorporatie die bij artikel 1 van de wet van 26 juni 1963 tot instelling van een Orde van architecten is opgericht. Bij die bepaling werd haar rechtspersoonlijkheid toegekend. Zij groepeerd op verplichte wijze al diegenen die het beroep van architect uitoefenen.

B.4.2. De taken van de Orde van architecten zijn bij wet bepaald. Het in het geding zijnde artikel 2 van de wet van 26 juni 1963 belast de Orde van architecten onder meer ermee de toegang tot het beroep te regelen, toe te zien op de uitoefening van dat beroep en aangifte te doen bij de rechterlijke overheid van elke inbreuk op de wetten en reglementen tot bescherming van de titel en van het beroep van architect. Blijkens de parlementaire voorbereiding van die bepaling heeft de Orde onder meer tot taak de « bescherming van de architecten tegen elke inbreuk op de wetten en reglementen tot bescherming van de titel en van het beroep van architect » (*Parl. St.*, Senaat, 1961-1962, nr. 299, p. 10).

B.5.1. Tussen de Orde van architecten en de erkende beroepsverenigingen bestaan objectieve verschillen, zowel wat hun rechtsvorm als wat de inhoud van hun opdracht betreft.

Zij hebben beiden evenwel als rechtspersoon volledige rechtsbekwaamheid binnen hun wettelijke opdracht. Aldus is het niet redelijk verantwoord dat zij verschillend worden behandeld wanneer zij in rechte willen treden ter bescherming van de opdracht die de wetgever hen heeft toevertrouwd. Die vaststelling klemt des te meer nu een beroepsvereniging vrijwillig wordt opgericht, terwijl de Orde door de wetgever verplicht met de haar toegekende opdracht wordt belast.

B.5.2. In de interpretatie dat zij niet toelaat dat de Orde van architecten in rechte kan treden in geval van inbreuken op de wetten en reglementen tot bescherming van de titel en van het beroep van architect, doet artikel 2 van de wet van 26 juni 1963 derhalve op discriminerende wijze afbreuk aan de rechten van die rechtspersoon en is het niet bestaanbaar met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet. In die interpretatie dient de prejudiciële vraag bevestigend te worden beantwoord.

B.6.1. De in het geding zijnde bepaling kan evenwel ook zo worden geïnterpreteerd dat de Orde van architecten in rechte kan treden in geval van inbreuken op de wetten en reglementen tot bescherming van de titel en van het beroep van architect.

B.6.2. Immers, de bevoegdheid van de Orde van architecten om « aangifte [te doen] bij de rechterlijke overheid van elke inbreuk op de wetten en reglementen tot bescherming van de titel en van het beroep van architect » kan worden opgevat als een machtiging door de wetgever om in een dergelijk geval in rechte op te treden. In de parlementaire voorbereiding van de in het geding zijnde bepaling werd opgemerkt dat wanneer inbreuken worden « gepleegd door derde personen tegen de eer en de waardigheid van de titel van architect [...] de Orde zelf niet bevoegd [is] om op te treden, en [...] de tussenkomst van de rechterlijke overheid het enige middel [is] om tot beteugeling te komen » (*Parl. St.*, Senaat, 1961-1962, nr. 361, p. 4). Rekening houdend met de taak van bescherming van de architecten die aan de Orde is toegewezen en die is vermeld in de in B.4.2 geciteerde parlementaire voorbereiding, verzetten de bewoordingen van de in het geding zijnde bepaling zich derhalve niet tegen de voormelde interpretatie.

B.6.3. Artikel 37 van de wet van 26 juni 1963 bepaalt overigens dat de nationale raad de Orde vertegenwoordigt en dat hij voor de Orde optreedt, zowel in rechte als om te bedingen of zich te verbinden. Volgens artikel 38, 8°, van de voormelde wet heeft de nationale raad onder meer ook tot opdracht alle maatregelen te nemen die nodig zijn voor de verwezenlijking van het doel van de Orde.

B.6.4. Het komt aan de gewone rechtscolleges toe, wanneer een vordering door de Orde van architecten aanhangig wordt gemaakt, om na te gaan of die strekt tot bescherming van de opdracht die door de wetgever aan de Orde werd toevertrouwd.

B.7. In de interpretatie vermeld in B.6.1 is de in het geding zijnde bepaling bestaanbaar met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, en dient de prejudiciële vraag ontkennend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

- Artikel 2 van de wet van 26 juni 1963 tot instelling van een Orde van architecten schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in de interpretatie dat de Orde van architecten niet in rechte kan treden in geval van inbreuken op de wetten en reglementen tot bescherming van de titel en van het beroep van architect.

- Artikel 2 van de wet van 26 juni 1963 tot instelling van een Orde van architecten schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet, in de interpretatie dat de Orde van architecten in rechte kan treden in geval van inbreuken op de wetten en reglementen tot bescherming van de titel en van het beroep van architect.

Aldus gewezen in het Nederlands en het Frans, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op 23 februari 2017.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

E. De Groot